

Нема много простора ни времена, а тема је велика. Зато хајде онда да одмах пређемо на ствар, ма колико она била мучна и трауматична.

Ови избори не би били ни расписани да тамо где треба није закључено да не носе готово никакав ризик по онога ко их расписује, а поготово по политику коју он оличава и центре моћи које представља.

Наравно да има много добрих и јаких аргумената против избора, и то како против њиховог расписивања, тако и изласка на исте. Као што рекох, избора не би ни било када би постојала иоле реална могућност да СНС на њима не тријумфује и не освоји огромну, вероватно чак и апсолутну већину. Другим речима, сваки резултат сем апсолутне победе СНС представљао би Вучићев пораз и апсолутно изненађење. Али шансе за то су углавном у домену теорије – или неке опште политичке мобилизације која поготово није нарочито вероватна.

Цинично звуче Вучићеве апокалиптичне најаве како ће „на нас ударити сила која до сада ни на кога није ударила“ и прича о десетинама (сада се већ стигло и до свих сто?!) милиона евра који ће, наводно, бити уложени у кампању против СНС. Након хапшења Мирослава Мишковића, уз нешто заосталог утицаја око демократа, сви остали економски и политички фактори – од опозиције до бизниса – или су под притиском, или под контролом (то јест, или су у мишјој рупи, или су се већ уталили, или се талу надају), и на памет им не пада да воде или финансирају озбиљнију антирежимску капању.

Генерално, српски партократски систем се налази у фази распадања и метастазе. На страну што и широм света увелико присуствујемо различитим облицима злоупотребе и

дегенерације идеје демократије и слободе. Али у Србији је то попримило фарсичне размере, јер више ни бирачи ни актери не верују да се на њима било шта одлучује, већ се, у најбољем случају, верификују већ успостављени односи моћи, новца и утицаја. („За цензус ти данас треба између 1,5 и 2,5 милиона евра, остало је ствар технике“, чуо сам од упућених са више страна.) Отуда и све мање интересовање за политичка збивања, што се, између осталог, манифестује не само у повећаној апстиненцији, него и у све масовнијој спремности све већег броја људи да глас напросто продају за кубик дрва или неколико десетина евра.

Такође, нема дилеме да се ови избори одржавају у најнерегуларнијим и најнеравноправнијим условима од обнове вишестраначја. Упоредиви су, донекле, једино са оним првим (на којима је Милошевић имао реално велику подршку, али и неукусну институционалну и медијску фаворизованост), као и са изборима из децембра двехиљадите, који су служили да верификују и озаконе стање и односе након петооктобарског преврата. И тада је владала слична атмосфера страха и криминализовања опозиције – једино је већ видљива поларизација између два главна лидера ДОС-а давала нешто простора и перспективу каквог-таквог плурализма. Сада, међутим, нема ни тога. Лидер је „Један Једини“ и ванредни избори ту реалност само треба да озваниче.

Али, ако је већ тако, то јест, ако је власт ионако већ у рукама „првог потпредседника“, чему се онда „узбуђавати“ због тога што ће и форма коначно бити саображена суштини? Ако ништа друго, макар се више неће моћи скривати иза туђих леђа и одговорност пребацивати на друге. Али није тако. Промена је важна и далекосежна. И страховито опасна, са готово фаталним и непоправљивим последицама. (Зато ми је апсолутно несхватљиво то што се ДСС јавно хвали како су они „најзаслужнији за расписивање избора“, када на њима, по свим могућим прогнозама, тријумфалну потврду треба да добије политика која је супротност свему за шта се ДСС јавно залаже.)

Шта је, дакле, „разлика која прави разлику“ у вези са овим изборима и зашто су они, разуме се, под претпоставком да се заврше онако како је предвиђено и „зацртано“, потенцијално тако погубни са становишта српских националних интереса?

До предстојећих избора, актуелну СНС-СПС власт било је могуће критиковати због „изневеравања воље бирача“. Могли смо извлачити њихове предизборне патриотске изјаве (друга је ствар што је то, сем овде, на НСПМ и у Сведоку“, мало ко чинио, а још мање ко хтео да објављује) и тврдити како они „никада не би били ту где јесу – као што вероватно и не би – да су пре избора саопштили да намеравају да потписују споразуме

са Тачијем и успостављају границе на Јарињу“.

Могли смо говорити да су у кампањи били велики русофили, а после постали велики ЕУ-фили и западњаци. Могли смо говорити како су им пре избора уста била пуна „економског патриотизма“, а сада су портпароли ММФ-а, Брисела и Вашингтона.

Невоља је, међутим, што након наредних избора, по свој прилици, то више нећемо моћи говорити и што ће такав говор имати много мању тежину. А поготово ће у воду пасти теза о „изневеравању воље бирача“. Издаја ће, такорећи, стећи „демократски легитимитет“. Исто као и будућа убрзана распродаја преосталих државних ресурса, од Телекома и ЕПС-а, до воде и земљишта. Више их нећемо имати за шта хватати и прозивати, јер, у основи, више ништа и не обећавају и не нуде – сем безрезервне и следе веру у Александра Вучића и његово вођство.

Другим речима, не само да се, као што каже Слободан Антонић, „зло вратило“ (под сумњивом претпоставком да је игде и одлазило), него је тај бућкуриш најгорих СПС-јуловских, радикалских и Д(О)С-овских политичких, пословних и кадровских деривата окупљен око Вучића и СНС сада на најбољем путу да се, након 15. марта, легитимише као „народна воља“. И пред тим „про-изборним“ разлогом сви други падају као кула од карата.

Уместо да изађе са предлогом политике, добије изборе, узме власт и стекне моћ, Вучић је ишао обрнутим редом. Захваљујући неопрезности, да не кажем глупости Дачића и Николића, најпре је стекао моћ и власт, па тек онда, са те позиције кренуо на изборе, на којима ће, ретроактивно, да добије какав-такав легитимитет за политику коју у међувремену води.

За разлику од многих својих сабораца, он није глуп, а још су мање глупи они који га кроз ову причу саветују и воде. Он зна да је његова ненормална моћ коју је концентрисао у ових скоро годину и по дана била својеврсна политичка узурпација, нека врста тихог државног удара, који су странци толерисали, јер им је одговарао због „завршавања посла“ на Косову, а домаћи играчи, ухваћени у ступицу, трпели у страху од медијског линча или судске одмазде. Но, све је то нестабилно и опозиво – док не добије какву-такву „демократску“ и изборну потврду. И управо томе ови избори треба да служе. И управо зато су, упркос „чврстим гаранцијама“ које су дали Ивици Дачићу да ће му мандат трајати четири године, западни фактори допустили Вучићу да иде на изборе и

тако „народном вољом“ запечати „тековине“ остварене током његове једноипогодишње, у суштини, нелегалне владавине. И управо зато се и мора покушати све не би ли се тај сценарио спречио.

И док се на другој страни сви окупљају и комбинују тако да, ако је икако могуће, не пропадне ни један „евро-реформски“ глас (мада мислим да ће неки ипак остати „испод црте“), на тзв. патриотској сцени се одвија кулминација процеса самодеструкције и распадања. Уместо да удружени освоје барем 10-15 одсто гласова и буду можда чак и друга снага у парламенту (да и не говоримо и о могућем „бонус“ ефекту), ДСС, СРС и Двери ће ићи у – најмање – три колоне и још пар оних које ће се такође „патриотским“ звати, или настојати да се таквим представе. Вучић и Империја тешко да су могли пожелети повољнији расплет, а врло вероватно да су на њему и активно порадили.

Војислав Шешељ у Хагу јесте жртва скандалозне неправде и самовоље и могуће да је то дугодишње робијање умногоме променило његову перцепцију реалности. Исто тако, чињеница је да је његова странка била мета вишегодишње организоване кампање демонизације и разарања. (Мада се не може занемарити ни његов-њихов сопствени допринос тој деструкцији.) Али, у сваком случају, у овим околностима, СРС цензус тешко да може проћи. И тога су били свесни сви у председништву странке, па чак и сам Шешељ. И нико се (сем, наводно, Дејана Мировића) није усудио да му на то скрене пажњу и да се супротстави политички самоубилачкој одлуци да странка на изборе иде самостално. (Тек накнадно су, вероватно да би се парирало дверјанској иницијативи, а и смирило незадовољство у партијској бази, у причу убачени Образ и Наши, али и тада уз прилично фрустрирајући услов да се најпре морају учланити у СРС, што је касније, прилично цинично, предложено и Дверцима.)

И док је аутистичан радикалски став, бар делимично, психолошки схватљив (мада и даље за осуду), за држање ДСС-а, почев од „хајкања“ на изборе, па до категоричког одбијања сваке помисли на стварање шире коалиције, готово је немогуће наћи речи етичког и политичког оправдања. (И нисам ни мало срећан што то морам да кажем.) Заправо, постоји само једно оправдање, оно политикантско. ДСС, наиме, верује да ће, мало по инерцији, а мало уз попуст код Вучића – којег све време упадљиво избегавају да нападну, него су се углавном „јуначки“ острвљивали на Дачића, Тому и неидентификовану „власт“ – цензус вероватно прећи и тако, као и претходни пут, остати једина патриотска политичка снага у парламенту. И то је, у основи, допуштена политичка калкулација. Тачније, била би допуштена да стање није такво какво јесте и да нема Бриселског споразума и убрзане социо-економске и политичке девастације државе. Пред том опасношћу, неодговорно је и непатриотски калкулисати на такав начин и не покушати објединити све оно бар релативно здраво, што би се могло сабрати у отпору актуелној националној издаји и трагедији. А да и не говоримо о томе колико је невитешки

и недемократски (ако се већ зове „**Демократска** странка Србије“) затварати очи пред манифестацијама очигледне и галопирајуће успоставе личне власти једног човека, којег – са изузетком Марка Јакшића – ДСС упадљиво не сме ни да узме у уста.

Што се тиче Двери, чини се да су – овај пут – наступили знатно реалистичније и искреније и да им је, да ли из искреног уверења или политичке нужде, више него раније и више него другима било стало до опозиционог обједињавања. За разлику од мајских избора 2012, када мислим да су, уверени у сопствени успех („преко 10 одсто“) и магију приче о „новој политичкој генерацији“, удруживање предлагали више из тактичких разлога. У сваком случају, Двери тренутно делују као оштра опозиција, искренија од ДСС-а и перспективнија од СРС-а (барем пре овог радикалног маневра са Образом и Нашима), али то не значи и да ће на изборима проћи добро, или боље од своје старије и – овога пута – лукавије политичке сабраће. (Додуше, чак ни они нису могли или желели прескочити сопствену сенку и направити одлучни искорак у правцу стварања правог патриотског блока, него су се углавном, слично СРС-у, такође кретали у оквиру предлога типа „а што Ви не бисте лепо ушли на нашу листу?“)

Наравно да се о теми сваког од претходна три пасуса може писати и много шире, па и са нешто другачијим оценама. Али суштина је јасна и, чини ми се, очигледна. Хоће ли се или неће покушати обједињавање оних који виде да држава срља у провалију и спремни су на сарадњу и компромисе да би се несрећа избегла или ублажила. Или ће се, пак, све утопити у каљузи ирационалности, ината и кратковидог политиканства. Уосталом, нико није безгрешан и непогрешив, само је питање да ли је спреман да се коригује, суспрегне сујету, и подреди општијем циљу.

И још једна врло важна напомена. Израз „патриотске снаге“ не односи се нипошто само на овде поменуте странке. Има и других организација и појединаца, можда мањих, или мање познатих, али итекако вредних. И има сигурно доста људи у владајућим странкама који виде шта се дешава и који не подржавају политику која се води, али ћуте ту где су, мало из опортунизма, а мало због недостатка реалне алтернативе. Можемо их због тога осуђивати, али нека се свако од нас најпре осврне око себе – а и загледа мало у сопствену душу.

Колико сам само ватрених „патриота“, „демократа“ и „русофила“ видео да се у лету преобрћу, и како им се срце и уверења повијају за личним интересом. Није ли се, уосталом, овдашња универзитетска и интелектуална јавност (част ретким, али заиста ретким изузетцима!) далеко више потресла и усталасала због овог – иначе, заиста прилично бесмисленог – пореза на плате преко 60 000 динара, него ли због Бриселског

Да зло не стекне легитимитет

Пише: Ђорђе Вукадиновић
уторак, 11 фебруар 2014 22:08

споразума и свеколике косовско-метохијске несреће? Најлакше је одолети искушењу које вам није ни понуђено. Тешко је истрајавати на принципу од којег можете имати личне штете. Зато немојмо превише строго судити о труњу у оку и души других, барем не пре него што се позабавимо својим сопственим балванима.

Па чак и овде, на НСПМ, понекад са тугом гледам како се то мало преосталих патриота међусобно обрачунава и закрвљује око тога да ли је највећа национална штеточина и главни кривац за наше садашње невоље био Милошевић, Коштуница, Ђинђић или Тадић (или, пак, Тито, краљ Александар...). Различити су, тешко упоредиви и сводиви на поједностављене компарације, али свако од побројаних је, нажалост, у одређеном тренутку, дао већи или мањи допринос националној несрећи. Али расправу о пропорцијама тог негативног доприноса треба препустити будућности и историчарима – или тренуцима кафанске или форумашке доконости – а свакако јој није место у моменту када треба видети да ли је, у последњи час, могуће сабрати ово мало преостале здраве националне памети и снаге, макар за један, помало „термопилски“, херојски и частан покушај супротстављања очигледном злу, окупацији и колонизацији. А, као што знамо, повода за неслогу, свађу, међусобне оптужбе и изговоре увек се може наћи.

Шта хоћу да кажем? Није касно, а није ни готово. Биће касно тек ако се сви предамо, или сви поклекнемо. Главни одбори и „старешинства“ се могу поново састати (ионако сви знамо да они не одлучују, већ углавном само аминују већ донете лидерске одлуке), па чак и, евентуално, сакупљени републички потписи поново сакупити. Или, ако је то из различитих разлога нереално, може се барем прекинути ова аутодеструктивна агонија, ставити тачка на међусобне сукобе унутар патриотских групација и утврдити елементи заједничке политичке платформе и акције за период пре и после избора. Промену у односу на предвиђени и пројектовани изборни исход и тако неће донети никаква спектакуларна изборна кампања, за коју нема ни медија, ни времена ни пара, већ само, евентуални, неочекивани и несебични покушај акционог обједињавања преосталих државотворних снага са разних делова политичког и интелектуалног спектра.

Али ако тог покушаја не буде, нека се после не жале ни на народ, ни на Американце, ни на Вучића.

Ми из НСПМ том покушају можемо бити на челу, репу, „златној средини“, или му бити добронамерни посматрачи и критичари. (А нескромно мислимо да смо, са своје стране, не само овим апелом, него и читавим својим ангажманом, учинили доста.) Жао нам је што нисмо могли више. Очекујемо ваше реакције, било уз текст, било на телефоне 011/32-44-365; 011/32-47-931. Или на мејл nspm@tsbest.net

Да зло не стекне легитимитет

Пише: Ђорђе Вукадиновић
уторак, 11 фебруар 2014 22:08

Кроз недељу дана ћемо вас обавестити какав је био одзив на овај апел и шта би могли бити заједнички следећи кораци.